

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเกษตร POLICY BRIEF

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทย

ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง
กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ทิศทางพืชเศรษฐกิจไทยในอาเซียน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยที่มีการใช้บริโภคภายในประเทศและการส่งออกมาอย่างยาวนาน แต่พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตภายในประเทศ ได้ลดลงไปมาจากหลายสาเหตุ ในขณะที่ความต้องการผลผลิตเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และใช้สำหรับการบริโภคภายในครัวเรือน และการส่งออกมีเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ไทยจึงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ แต่ก็ยังประสบปัญหาผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่ปลอดภัยเท่าที่ควร

ในขณะที่เพื่อนบ้านของไทย คือ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ ยังมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต และรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการผลิตพืชทั้งสี่ชนิดเพื่อการส่งออก กอปรกับการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เมื่อปลายปี 2558 ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเป็นตลาดและฐานการ

ผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) จึงเป็นโอกาสของไทยในการขยายฐานการผลิต การค้าและการลงทุน เพื่อนำผลผลิตมาใช้ในการเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนของพืชทั้งสี่ชนิด

ไทยได้ให้การรับรองแถลงการณ์ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน ซึ่งแถลงการณ์ดังกล่าวว่าด้วย (1) กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน และ (2) แผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน ที่มุ่งให้มีความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา และความเสี่ยงในการขาดแคลนอาหาร และการเข้าถึงซึ่งอาหารของประชากรที่ส่วนใหญ่ยังยากจนในภูมิภาคอาเซียน ความร่วมมือดังกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกประเทศของอาเซียน จะต้องเร่งรัดพัฒนาการเพิ่มการผลิตอาหารในประเทศ และเปิดโอกาสให้มีการเข้าไปลงทุนการผลิต และส่งเสริมการผลิตอาหาร เพื่อความมั่นคงทางอาหารของภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

ถึงแม้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2556-2559) ขึ้นมารองรับ แต่กรอบยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นกรอบอย่างกว้างๆ ไม่ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ สำหรับการนำไปใช้ในการผลิตอาหารหรือการผลิตพืชชนิดใดไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นการจัดทำ “ยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหารในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสงกับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” จะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการพืชทั้ง 4 ชนิดให้มีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และข้อเสนอเชิงนโยบายในการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในพืชเศรษฐกิจที่ครอบคลุมทั้งมิติการเพิ่มศักยภาพการผลิตในประเทศเพื่อพึ่งพาตนเอง และมีมิติของการใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการขยายฐานการผลิตและการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การปลูกพืช ตลอดจนการทบทวนกฎหมาย

และกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เอื้อต่อการเข้าไปลงทุน และการเคลื่อนย้ายผลผลิตกลับเข้ามาเสริมในส่วนที่ขาดแคลนในประเทศ

2

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
 ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

สถานการณ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง ในไทย

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชที่ไทยมีจุดแข็งในด้านการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้ไทยยังมีเทคโนโลยีในการผลิตอาหารสัตว์ที่ดีที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง รวมทั้งมีการส่งออกอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น แต่จะมีความเสี่ยงในด้านปริมาณและราคาของผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้มีการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อช่วยสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของวัตถุดิบ

ถั่วเหลือง เป็นพืชเศรษฐกิจ 1 ใน 5 พืชที่อาเซียนจัดเป็นพืชนำร่องที่มีความสำคัญเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารของภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากเป็นพืชสำคัญที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูงและใช้กับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมน้ำมันพืช และอุตสาหกรรมอาหารมนุษย์ แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันอัตราการเติบโตของพื้นที่ปลูกในประเทศไทยลดลงมากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งปัจจุบันและ

อนาคตไทยยังมีความจำเป็นต้องนำเข้าผลผลิตจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะจากประเทศที่ปลูกถั่วเหลืองดัดแปลงพันธุกรรม ทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศ และมีความเสี่ยงสูงมากในการนำเข้าในประเทศอย่างยั่งยืน

ถั่วเขียว เป็นพืชหนึ่งที่อยู่ในสถานภาพที่ขาดความมั่นคงของอุปทาน เนื่องจากผลผลิตภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในขณะที่อุปสงค์เพิ่มขึ้น จากข้อมูลสถานการณ์การผลิตและส่งออก ดูเหมือนจะไม่ขาดแคลนและยังมีการส่งออกในปริมาณมากด้วย แต่ข้อเท็จจริงแล้วมีการใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารลดลงเนื่องจากมีอุปทานของผลผลิตและราคาที่ไม่แน่นอน จึงทำให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูป โดยเฉพาะการผลิตวันเส้นหันไปใช้วัตถุดิบอื่นที่มีราคาถูกกว่าแทน

ถั่วลิสง มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารของประเทศ และอุตสาหกรรมในด้านนี้ของไทยยังมีศักยภาพ

3

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
 ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

อีกมากในการผลิต เพื่อบริโภคและส่งออก แต่สถานการณ์การผลิต ณ ปัจจุบันมีการผลิตลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยต้องนำเข้าถั่วลิสงในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ปัญหาการผลิตในประเทศ คือ การขาดแคลนพันธุ์ดีและเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ เหมาะแก่การเพาะปลูก ตลอดจนเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวที่ลดการสูญเสีย และประหยัดแรงงาน โดยเฉพาะการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กในการปลูกและเก็บเกี่ยว

ใช้ในประเทศไทยมีน้อยมาก ยกเว้นการผลิตเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารมนุษย์ เช่น การผลิตนมถั่วเหลือง ซึ่งมีความต้องการไม่มากเท่าในอุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์

ถั่วเขียว ปริมาณการใช้ประโยชน์ในประเทศไทยมีน้อยกว่าปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ นอกจากนั้นยังมีแนวโน้มของการเป็นผู้ส่งออกมากขึ้น ประกอบกับกัมพูชา และเมียนมาร์ มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น จึงมีศักยภาพที่จะใช้กัมพูชาและเมียนมาร์ในการผลิตถั่วเขียวเพื่อความมั่นคงของการใช้ประโยชน์ในการส่งออก

ถั่วลิสง ไทยต้องนำเข้าและมีความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ เนื่องจากมีอัตราการเติบโตของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากเมียนมาร์ประเทศเดียว ก็เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ในประเทศไทย

ศักยภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง ในประเทศเพื่อนบ้านของไทย

4

การศึกษาศักยภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง ในประเทศเพื่อนบ้านของไทยทั้ง 3 ประเทศ คือ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ เพื่อนำกลับเข้ามาเป็นวัตถุดิบในไทย พบว่า

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีศักยภาพที่จะใช้เพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ เป็นฐานการผลิต จากการประเมินคาดว่าสามารถผลิตได้เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ในอนาคต

ถั่วเหลือง มีเพียงลาวประเทศเดียวที่มีอัตราการเติบโตของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ส่วนอีก 2 ประเทศมีอัตราการเจริญเติบโตที่ลดลง และโอกาสที่จะผลิตได้ให้เพียงพอต่อความต้องการ

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และความปลอดภัยทางอาหารของ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง

ยุทธศาสตร์พืช 4 ชนิดนี้เป็นยุทธศาสตร์ของ
ไทยในภาพรวม ซึ่งมีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้อง
เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการจัดทำยุทธศาสตร์สำหรับ
พืชอาหารแต่ละชนิดในการศึกษานี้ จึงต้องจัดทำใน
ภาพกว้าง โดยใช้รูปแบบของความสัมพันธ์เชิงเหตุ
และผล (Cause and Effect Relationship) และ
ใช้ปัจจัยหลายอย่างของโมเดล PETILE SIPOC
และ BSC เข้ามาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้ภาค
รัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน การ
ผลิต การเคลื่อนย้ายผลผลิต การใช้ประโยชน์ใน
อุตสาหกรรมต่อเนื่อง การออกกฎหมายและการ
บังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งกฎระเบียบ นโยบาย
และมาตรการต่างๆ ได้พิจารณานำกลยุทธ์และ
แผนงานในส่วนที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ โดย
คำนึงถึงการบูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของ
ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้วย

กรอบกลยุทธ์ของพืชทั้ง 4 ชนิด ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านความยั่งยืน มิติด้าน
ความปลอดภัย และมิติด้านคุณภาพและความ
ปลอดภัย ดังนี้

มิติด้านความยั่งยืน

เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับด้านพันธุ์ การเพิ่ม
ศักยภาพการผลิต การส่งเสริมให้มีการใช้ระบบ
การเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming)
เพื่อแก้ปัญหา ดังนี้

1) การขาดแคลนพันธุ์และเมล็ดพันธุ์ คุณภาพดี

ไทยกำลังขาดแคลนพันธุ์และเมล็ดพันธุ์
ถั่วทั้ง 3 ชนิด ยกเว้นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งไม่มี
ปัญหาเรื่องพันธุ์และเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม
เนื่องจากมีบริษัทเมล็ดพันธุ์ของบริษัทเอกชน
เข้ามาดำเนินงานในเชิงธุรกิจมากกว่า 30 ปี และมี
การพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมอย่างต่อเนื่อง
จนมีความหลากหลายของพันธุ์ และมีการผลิต
เมล็ดพันธุ์ลูกผสมในรูปแบบอุตสาหกรรมออก
มาจำหน่าย ทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้าน
เพื่อให้เกษตรกรเลือกใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพ
แวดล้อม และการจัดการของเกษตรกรในแต่ละ
ท้องถิ่น โดยมีนักวิชาการของบริษัทเข้าไปดำเนิน
การส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาที่เกษตรกรส่วนหนึ่งไม่สามารถที่จะจัดการเพาะปลูกให้ได้ผลผลิตตามศักยภาพของพันธุ์ และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตามที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการได้ จึงทำให้เกษตรกรยังคงได้รับผลตอบแทนการผลิตต่ำ

ทั้งนี้ตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมในประเทศเพื่อนบ้านในอนาคตอาจมีปัญหาถูกประเทศอื่นแย่งไป ซึ่งเป็นผลจากการที่ไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดตัดแปลงพันธุกรรมให้เกษตรกรนำไปใช้เพาะปลูก ดังนั้นถ้าประเทศเพื่อนบ้านมีการอนุญาตให้ใช้พันธุ์ข้าวโพดตัดแปลงพันธุกรรมในการเพาะปลูกแล้ว ไทยคงจะต้องสูญเสียตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมไปอีก เช่นเดียวกับกรณีของฟิลิปปินส์และที่กำลังจะเกิดขึ้นกับเวียดนาม ที่กล่าวเช่นนี้ได้ เพราะจากการศึกษาข้อมูลในประเทศเพื่อนบ้าน พบว่าพร้อมที่จะรับพืชตัดแปลงพันธุกรรม เนื่องจากให้ผลผลิตดีกว่า การจัดการง่ายกว่า และให้กำไรมากกว่า

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับพืชตระกูลถั่วทั้ง 3 ชนิดนั้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาหลายประการ ได้แก่ ขาดแคลนพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับช่วงเวลาการเพาะปลูก การจัดการของเกษตรกร สภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น การเข้าถึงพันธุ์ที่มีคุณสมบัติตามต้องการได้ยาก และเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีมีไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่

การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ และการผลิตเมล็ดพันธุ์มีแต่หน่วยงานของภาครัฐเท่านั้นที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน นอกจากนั้นแล้วเกษตรกรยังมีการจัดการในด้านการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรมองว่าถั่วทั้งสามชนิดนั้นเป็นพืชรอง จึงไม่เห็นความสำคัญของการจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อให้ได้รับผลผลิตสูงและมีคุณภาพดี ผลผลิตที่ได้จึงต่ำและคุณภาพของผลผลิตไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ส่งผลให้ขายได้ในราคาที่ไม่พอใจ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตสูง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยวที่สูง จึงทำให้ได้รับผลตอบแทนต่ำ

ความสำเร็จในการพัฒนาพันธุ์และพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ประกอบด้วย

(1) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในการพัฒนาพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของผลผลิต และการรับซื้อคืนในราคายุติธรรมตามคุณภาพ นอกจากนี้ควรนำระบบการผลิตแบบมีสัญญามาใช้ ซึ่งสามารถใช้ได้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ทั้งในประเทศ และในประเทศเพื่อนบ้าน ดังที่เคยมีการใช้มาแล้วภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)

(2) การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล ให้เข้ามามีส่วนร่วมหลักใน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

การบูรณาการระหว่าง เกษตรกร ภาครัฐ และ ภาคเอกชน เพื่อสร้างรายได้เพิ่มจากการผลิตถั่ว ทั้ง 3 ชนิด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น

(3) การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพันธุ์ถั่วและเมล็ดพันธุ์ดี ทั้งในด้านการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ รวมทั้งการส่งเสริมการผลิต

2) การเพิ่มการผลิตในประเทศ

การเพิ่มการผลิตพืชทั้ง 4 ชนิดในประเทศยังคงมีความเป็นไปได้อีกมาก รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพจากการผลิต ที่ในปัจจุบันยังถือได้ว่าอยู่ในระดับต่ำ จะทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยผลผลิตลดลง และผลผลิตที่ได้มีคุณภาพสูงขึ้น จะส่งผลให้ราคาผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรดีขึ้น แต่ปัญหาเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตของพืชนั้น คือ ต้องมีการเร่งรัดพัฒนาพันธุ์ใหม่ของถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง และทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ดีให้พอเพียงต่อความต้องการของเกษตรกร สำหรับปัญหาด้านต้นทุนค่าแรงแพงนั้น ก็ได้มีการพัฒนา

เครื่องปลูกและเครื่องเก็บเกี่ยวเข้าไปทดแทนแรงงานบางส่วนอยู่บ้างแล้ว ส่วนปัญหาเกี่ยวกับนโยบายการแทรกแซงราคา หรือประกันราคาพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น ที่มีผลกระทบทำให้พื้นที่เพาะปลูกของพืชทั้ง 4 ชนิดลดลง ถ้ามีการยกเลิกและปล่อยให้ไปไปตามกลไกของตลาดแล้วก็คาดว่าเกษตรกรจะหันมาปลูกพืชทั้ง 4 ชนิดเพิ่มขึ้นอีกมาก

การที่ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสงนั้น ไม่ได้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอ อีกทั้งยังได้ผลตอบแทนต่ำสู่การปลูกพืชแข่งขันชนิดอื่นไม่ได้ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงไม่สนใจที่จะปลูกเป็นพืชหลัก แต่ขอเท็จจริงถั่วทั้ง 3 ชนิด เป็นพืชที่มีข้อดีที่สำคัญ คือ ช่วยบำรุงดิน จึงส่งผลดีต่อพืชหลักที่ปลูกสลับกับการปลูกถั่ว ทำให้พืชหลักได้ผลผลิตสูงขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงควรจะมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้มีการนำไปปลูกในระบบการปลูกพืชหมุนเวียน และควรให้ความรู้ รวมทั้งสร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรถึงประโยชน์ที่จะได้รับการปลูกพืชตระกูลถั่วในการประหยัดการใช้น้ำชลประทาน การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน ลดการใช้ปุ๋ยในพืชตาม และการช่วยตัดวงจรของโรคและแมลงที่เป็นปัญหาของพืชหลักที่เกิดจากการปลูกพืชชนิดเดียวซ้ำกัน

3) การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ระบบการทำเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming)

ในการผลิตพืชทั้ง 4 ชนิดภายในประเทศนั้น ปัญหาสำคัญที่พบ คือ การขาดแคลนพันธุ์ดี และเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี เกษตรกรมีการจัดการในการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวที่ไม่เหมาะสม และมีต้นทุนค่าแรงงานสูง ทำให้มีประสิทธิภาพต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามที่อุตสาหกรรมต่างๆ ต้องการ จึงทำให้ขายผลผลิตได้ในราคาต่ำและสู้ราคาผลผลิตที่นำเข้ามาจากต่างประเทศไม่ได้ ดังนั้นเพื่อที่จะให้มีการผลิตในประเทศต่อไป ทางหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และอุตสาหกรรมอาหาร จึงควรที่จะได้มีการร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการผลิต และคุณภาพของผลผลิต โดยการใช้ระบบการทำเกษตรแบบมีสัญญามาใช้ เพื่อสนับสนุนการจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ปุ๋ย สารเคมีที่จำเป็น และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมไปให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เมื่อได้ผลผลิตแล้วผู้ประกอบการจะต้องรับซื้อผลผลิตในราคาที่ตกลงกันไว้ตามคุณภาพที่ระบุไว้ในสัญญา

ระบบการทำเกษตรแบบมีสัญญา เป็นสิ่งที่ทางราชการ พ่อค้าผู้รับซื้อผลผลิตในท้องถิ่น และเกษตรกรในประเทศเพื่อนบ้านต้องการให้ผู้ประกอบการไทยเข้าไปดำเนินการเป็นอย่างมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังทำการเกษตรแบบดั้งเดิมอยู่ คือมีการเก็บเมล็ดพันธุ์จากพันธุ์เก่ามาเพาะปลูกเอง ซึ่งสืบทอดกันมานานแล้ว มีความขาดแคลนเงินทุนสำหรับจัดซื้อปัจจัยการผลิต และขาดตลาดภายในประเทศที่จะรองรับผลผลิต โดยต้องการให้ผู้ประกอบการไทยช่วยเหลือในการจัดหาปัจจัยการผลิตบางส่วนให้ โดยเฉพาะเมล็ดพันธุ์ดี การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม และการรับซื้อผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรว่าเมื่อมีผลผลิตออกมาแล้วจะมีผู้เข้าไปรับซื้อ นอกจากนั้นแล้วการทำเกษตรแบบมีสัญญาจะทำให้ผู้ที่นำเข้ามาผลิตข้าวโพดและถั่วเหลืองจะได้รับการยกเว้นจากมาตรการการห้ามนำเข้าในบางช่วงเวลาด้วย

8

มิติด้านความปลอดภัย

เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งผลิต รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความพอเพียงกับการใช้ในประเทศ ดังนี้

1) การส่งเสริมให้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งผลิต

ปัจจุบันประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 3 ประเทศ ได้แก่ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ ยังมีผลผลิตของพืชอาหารทั้ง 4 ชนิดที่เหลือจากการใช้ภายในประเทศอีกเป็นปริมาณมาก และมีการส่งออกต่างประเทศอยู่แล้ว จึงสามารถที่จะนำเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ของไทยได้มากขึ้น นอกจากนั้นแล้วประเทศทั้ง 3 ยังมีศักยภาพสูงในการขยายพื้นที่เพาะปลูกได้อีก เนื่องจากมีพื้นที่และสภาพแวดล้อมเหมาะสม มีต้นทุนการผลิตต่ำ เป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยที่สนใจจะเข้าไปลงทุนทำการผลิต เพื่อการนำเข้ามาใช้ในประเทศ แต่ควรมีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีไปให้แก่เกษตรกร และผู้ประกอบการตลอดจนเจ้าหน้าที่ในประเทศเพื่อนบ้าน

เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐานของไทย ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการนำเข้าผลผลิตที่มีราคาสูงแต่คุณภาพต่ำเข้ามาแข่งขันกับผลผลิตภายในประเทศได้ทางหนึ่ง และจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ และมาตรการสำหรับการนำเข้าผลผลิตจากประเทศเพื่อนบ้านให้มีความเหมาะสมและทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง ต้องมีการพัฒนาบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามด่านที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าสินค้าเกษตรให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วต่อการเคลื่อนย้ายสินค้า โดยการลดความยุ่งยากและเวลาที่ต้องใช้ในการขออนุญาต การตรวจสอบ และการอนุญาตเพื่อรองรับกับปริมาณสินค้าที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการได้ด้วย

2) การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยลงทุนการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน

การสนับสนุนภาคเอกชนไทยให้ลงทุนทำการผลิตพืชอาหาร 4 ชนิด ใน ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ นั้น ตรงกับนโยบายของทั้ง 3 ประเทศอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อควรพิจารณาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยออกไปลงทุนทำการผลิตในประเทศเพื่อนบ้านประการแรก คือ ความเสี่ยงที่จะมีผู้ประกอบการจากประเทศอื่น เช่น อินเดีย จีน และเวียดนาม

ที่มีความต้องการวัตถุดิบจากพืชทั้ง 4 ชนิด ในปริมาณมากเช่นเดียวกับไทย เข้าไปแย่งซื้อ ผลผลิตในราคาที่สูงกว่า จึงควรจะสนับสนุนให้ ออกไปส่งเสริมให้มีการผลิตในบริเวณที่อยู่ใกล้ กับชายแดนไทยที่เกษตรกรมีความคุ้นเคยกับ การใช้พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ และเทคโนโลยีในการผลิต ตลอดจนเครื่องจักรกลการเกษตรจากไทยอยู่ แล้ว การส่งเสริมให้มีการผลิตตามบริเวณที่อยู่ ใกล้กับชายแดนไทยจะมีความสะดวกต่อการ ขนส่งผลผลิตเข้าไทยตามด่านต่างๆ ซึ่งจะทำให้มี ต้นทุนการขนส่งต่ำกว่าของประเทศคู่แข่ง

ประการต่อมา คือ เมื่อมีการเข้าร่วม เป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้ว และมีการ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยออกไปลงทุนผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่ว ลิสงในประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ประกอบการควร จะสามารถนำผลผลิตกลับเข้ามาใช้เป็นวัตถุดิบ ภายในประเทศได้อย่างเสรี แต่การดำเนินงานนั้น อาจจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากประเทศ เพื่อนบ้านบางประเทศอาจยังไม่มีความพร้อม ในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ นอกจากนี้ แต่ละประเทศยังคงมีการกำหนด นโยบายและมาตรการต่างๆ ไว้เพื่อเป็นการปกป้อง เกษตรกรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่อ เนื่องภายในประเทศของตน ดังเช่นกรณีของไทย กำหนดมาตรการให้มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ได้เพียง 6 เดือน ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึง สิงหาคม และการกำหนดให้ผู้ผู้นำเข้าเมล็ดถั่ว เหลืองได้ ต้องผ่านทาง 7 สมาคมและ 11 บริษัท เท่านั้น ซึ่งทำให้เกษตรกรในประเทศเพื่อนบ้าน

10

- ไทยประสบปัญหาการผลิตพืชอาหาร 4 ชนิด คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องนำเข้าเพิ่มขึ้นทุกปี
- การส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในพืชอาหารทั้งสี่ชนิด ต้องใช้กลยุทธ์ ด้านความยั่งยืน ด้านความพอเพียง ด้านคุณภาพและความปลอดภัย
- ไทยควรมีนโยบายสร้างความร่วมมือกับ ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ เพื่อผลิตพืช อาหารทั้งสี่ชนิดอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานความปลอดภัย ก่อนที่จะส่งกลับ เข้ามาในไทย

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

ได้รับผลกระทบ จากการที่ได้ลงทุนในการผลิตแล้วไม่มีผู้เข้าไปรับซื้อ หรือเมื่อมีผู้รับซื้อแล้วแต่ไม่สามารถนำเข้าประเทศไทยได้ทันที ทำให้ต้องเก็บไว้ก่อน ส่งผลให้มีต้นทุนสูงขึ้นและผลผลิตอาจจะเสื่อมคุณภาพลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากมีการเก็บไว้เป็นเวลานานในสภาพที่ไม่เหมาะสม หรือไม่ก็อาจจะถูกพ่อค้าจากจีนและเวียดนามแย่งซื้อจนไทยสูญเสียฐานการผลิตไป

จากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการค้าตามชายแดนและเจ้าหน้าที่ตามด่านต่างๆ ที่อยู่ติดกับลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ พบว่าแม้ทางหน่วยงานต่างๆ ของไทยที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าจากพืชจะมึนโยบายในการให้บริการ การออกเอกสาร และการตรวจสอบสินค้าในปริมาณที่มากขึ้น และมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีการเปิดด่านผ่อนปรนและด่านถาวรมากขึ้น เพื่อรองรับการเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่ในขณะเดียวกันหน่วยงานตรวจพืชของกรมวิชาการเกษตร ยังมี

บุคลากรไม่เพียงพอต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้นจากการดูแลด่านที่เปิดใหม่ นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ทำงาน ยานพาหนะและงบประมาณไม่เพียงพอที่จะสนองตอบต่อความต้องการใช้บริการของภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีการเปิดด่านให้มีการนำเข้าสินค้าบางอย่างในช่วงเวลาที่จำกัด เช่น เมื่อมีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวออกมาพร้อมกันในปริมาณมาก โดยที่พ่อค้าท้องถิ่นไม่มีไซโลสำหรับบอบ หรือสถานที่เก็บผลผลิตเพียงพอ และต้องการขายให้แก่ผู้ประกอบการฝั่งไทยทันที เป็นต้น ดังนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่ทางกรมวิชาการเกษตรจะได้พิจารณาถึงกลยุทธ์และแผนงานที่จะต้องดำเนินการในการเสริมสร้างความสามารถในการให้บริการตรวจสอบสินค้าเกษตรในปริมาณมากได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มิติด้านคุณภาพและความปลอดภัย

เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกร และสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรองรับเทคโนโลยี ที่ทันสมัย และการบังคับใช้กฎหมาย และระเบียบ ปฏิบัติ ให้เอื้อต่อการค้า การลงทุน ตลอดจนการ ผลิตอาหารที่ปลอดภัย มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นต้น

1) การพัฒนาเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนัก ถึงความสำคัญของการผลิตอย่างมีคุณภาพ และ มีความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการขาด ความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ส่วนใหญ่เกษตรกร มักทำการเกษตรแบบส่งต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จากเพื่อนบ้านสู่เพื่อนบ้าน รวมทั้งจากการบอก กล่าวของพ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ผลผลิตที่ด้อย คุณภาพ มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งทำได้ โดยการฝึกอบรม การดูงานจากเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จ เป็นต้น ส่วนการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทำได้โดยการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา ที่สูงขึ้น การให้ได้รับข้อมูล รวมทั้งสารสนเทศ ที่เป็นองค์ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น เรื่อง การตลาด การลงทุน เป็นต้น

2) ปัญหาด้านกฎหมายและกฎระเบียบ

ไทยเป็นผู้ผลิตและผู้ค้าสินค้าเกษตร รายใหญ่ของโลกและของภูมิภาคอาเซียน ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศนับวันจะมีแต่ ความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น จากการบังคับ ใช้กฎหมาย และกฎระเบียบสำหรับปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งการที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐาน ด้านคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า ทั้ง ของไทยและของประเทศคู่ค้า ซึ่งผู้ประกอบการ จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่จากการ ศึกษาพบว่า มีกฎหมายของไทยบางฉบับที่มีกฎ ระเบียบหลายอย่างที่เหมาะสมจะได้รับการทบทวน ปรับปรุงและแก้ไข ให้ทันสมัยและสอดคล้อง กับของประเทศอาเซียนและสากล ซึ่งจะเป็นการ ช่วยส่งเสริมการผลิต การค้า และการลงทุน เพื่อ ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าให้แก่เกษตรกรและ ผู้ประกอบการ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันให้แก่ผู้ที่ดำเนินการอยู่แล้ว และ

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
ใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

ช่วยส่งเสริมให้มีผู้ที่สนใจเข้ามาร่วมมือกัน เช่น การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืชในหลาย ประเด็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเข้า ถึงเชื้อพันธุกรรมสำหรับใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ การแบ่งปันผลประโยชน์ การให้สิทธิในพันธุ์พืช ใหม่ และการให้ความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่อย่าง มีประสิทธิภาพ จะเป็นทางหนึ่งในการสร้างแรง จูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุน หรือขยายการ ลงทุนในธุรกิจเมล็ดพันธุ์มากขึ้น ทั้งการพัฒนา พันธุ์และการผลิตเมล็ดพันธุ์โดยใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในพืชสำคัญทางเศรษฐกิจอีกหลาย ชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และ ถั่วลิสงซึ่งเป็นพืชผสมตัวเอง การละเมิดสิทธิ ในพันธุ์ใหม่สามารถทำได้โดยง่าย

การเร่งรัดให้มีการจัดทำกฎหมายเกี่ยว กับความปลอดภัยทางชีวภาพออกมาให้บังคับ ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นการช่วยส่งเสริม ให้มีการนำเทคโนโลยีชีวภาพเข้ามาใช้ในการวิจัย และพัฒนาพันธุ์ รวมทั้งการผลิตเมล็ดพันธุ์ ให้ มีคุณสมบัติและคุณภาพที่ดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

ช่วยให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้มากขึ้น สามารถแข่งขันกับผลผลิต ที่นำเข้าจากต่างประเทศได้ เป็นการจูงใจให้เกษตรกร ยังคงต้องการที่จะเพาะปลูกพืชต่อไป เป็นการ สร้างความมั่นคงและยั่งยืนของการผลิตให้แก่ ประเทศ นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้าว โปดเลี้ยงสัตว์ จะทำให้มีการพัฒนาพันธุ์และ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมดัดแปลง พันธุ์กรรมออกมาให้เกษตรกรไทยได้ใช้ และสามารถส่งออกไปจำหน่ายในประเทศที่มีการ อนุญาตให้เกษตรกรใช้เพาะปลูกแล้วด้วย ช่วยไทย ให้สามารถรักษาตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสม และดำรงสถานะของการเป็นศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวโพดของอาเซียนไว้ได้

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวทางเพิ่มศักยภาพการผลิตโดยความร่วมมือในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- ผลิตเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยเพื่อตอบสนองความมั่นคงของห่วงโซ่อาหาร
- สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเมล็ดพันธุ์
- จัดการอุปสงค์และอุปทานของเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเมล็ดพันธุ์ เพื่อสร้างเสถียรภาพ

ถั่วเหลือง

- พัฒนาระบบการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองที่มีคุณภาพ และปลอดภัย รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์
- สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มผลผลิตถั่วเหลือง ลดการพึ่งพาการนำเข้าจากประเทศนอกกลุ่มอาเซียน

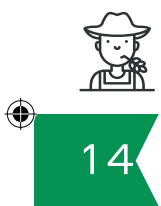
ถั่วเขียว

- พัฒนาระบบการผลิตถั่วเขียวเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพ และปลอดภัย ด้วยระบบการปลูกพืชหมุนเวียน (Crop Rotation)
- ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาการผลิตถั่วเขียวที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ
- สร้างเสถียรภาพอุปสงค์และอุปทานของเมล็ดถั่วเขียว และเมล็ดพันธุ์

ถั่วลิสง

- พัฒนาระบบการผลิตถั่วลิสงเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพด้วยระบบการปลูกพืชหมุนเวียน (Crop Rotation) และเพื่อให้ปลอดภัยจากสารอะฟลาทอกซิน (Aflatoxin)
- ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาการผลิตถั่วลิสงที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคงของพืชทั้ง 4 ชนิด

ข้อเสนอแนะภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์นี้เป็นแนวทางที่จะใช้ประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีประเด็นหลักเกี่ยวกับการใช้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งวัตถุดิบ โดยพิจารณาในด้านการใช้ประโยชน์จากความแตกต่างของแต่ละประเทศ (Competitive Advantage) และต้องการที่จะขยายตลาดให้มากขึ้น เพื่อประชากรของภูมิภาคอาเซียน 600 ล้านคนสรุปได้ดังนี้

1) การทบทวนนโยบายและมาตรการที่ไม่เอื้อต่อการสร้างความมั่นคงในการผลิต

- การแทรกแซงราคาและการจำหน่ายผลผลิตในพืชแข่งขัน
- การออกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชตัดแปลงพันธุกรรม

2) การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้สอดคล้องกับพันธกรณีการเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- การใช้กฎระเบียบการค้าในประเทศสมาชิกให้เป็นไปอย่างเดียวกัน (Harmonization of Rules and Regulation)
- ทบทวนและปรับปรุงมาตรการในการอนุญาตให้นำเข้าเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และเมล็ดถั่วเหลือง

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

3) การแก้ปัญหาขาดแคลนพันธุ์ดีและเมล็ดพันธุ์ที่ไม่มีคุณภาพ

- สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ใหม่ให้มีความหลากหลาย
- จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์พืชไร่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตร
- ส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกรทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์จำหน่ายเพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลนเมล็ดพันธุ์

4) การส่งเสริมผู้ประกอบการเข้าไปลงทุนด้านการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน

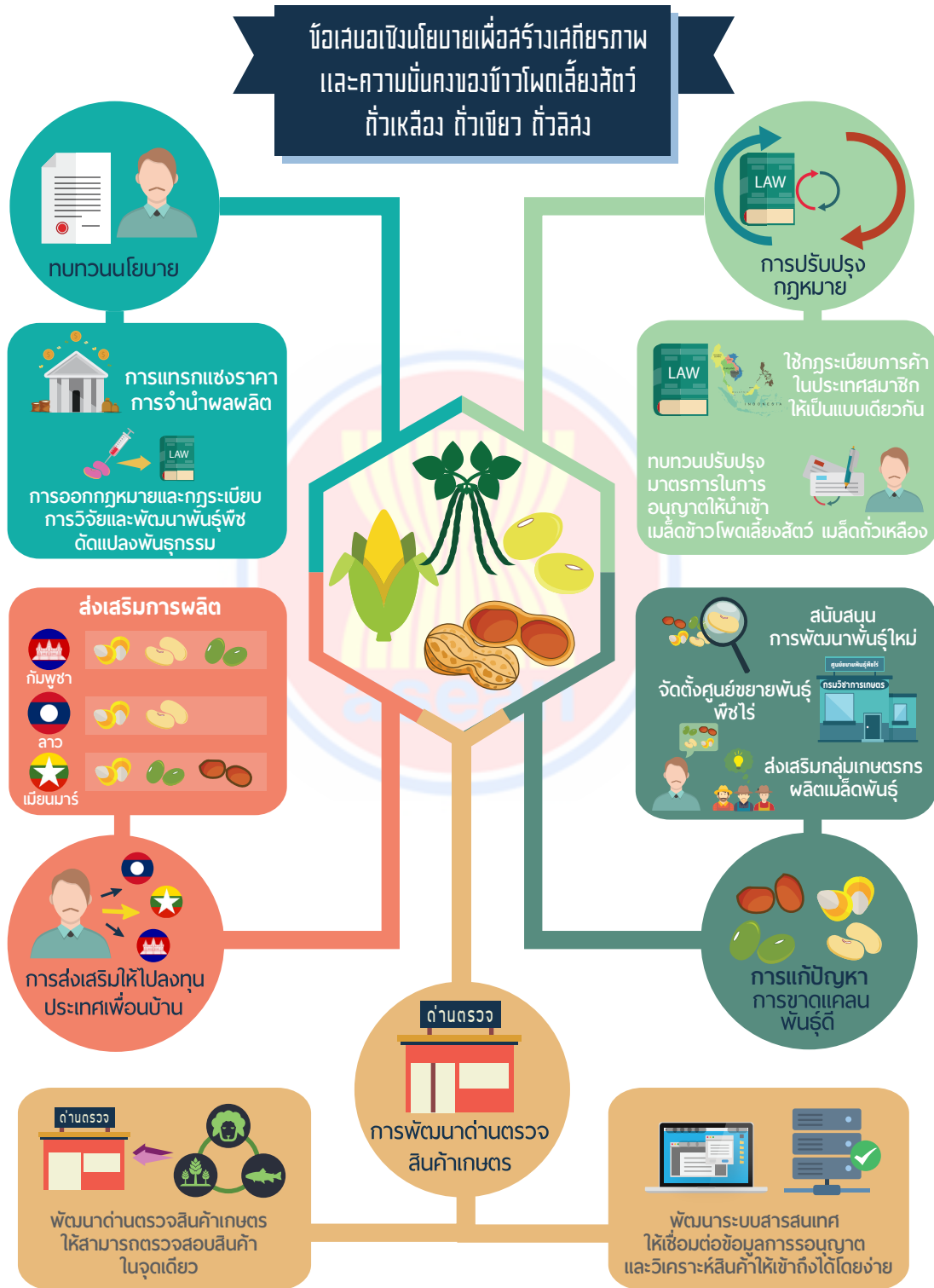
- กัมพูชา: ส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง และถั่วเขียว ในจังหวัดบันเตียเมียนเจย พระตะบอง โปลง และเสียมเรียบ
- ลาว: ส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วเหลืองในแขวงไซยะบุรี อุตรมไซ บ่อแก้ว และเวียงจันทน์
- เมียนมาร์: ส่งเสริมการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง และถั่วเขียว ในรัฐคะยีน คะยา และฉาน

5) การพัฒนาด้านตรวจสินค้าเกษตรเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบกลับเข้าประเทศ

- พัฒนาด้านตรวจสินค้าเกษตรให้สามารถตรวจสอบสินค้าได้ทั้งหมด (พืช สัตว์ ประมง) ในจุดเดียว และดำเนินการได้เบ็ดเสร็จ
- พัฒนาระบบสารสนเทศให้เชื่อมต่อข้อมูลการขออนุญาต การอนุญาต และการวิเคราะห์สินค้าให้เข้าถึงได้โดยง่ายและลดต้นทุนการดำเนินงาน

ข้อเสนอเชิงนโยบายการเกษตร

POLICY BRIEF

รายนามคณะผู้วิจัย

ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณธราดล	หัวหน้าโครงการ
นางชุตติมา รัตนเสถียร	ที่ปรึกษาโครงการ
นายนิพนธ์ ติลกคุณานันท์	ที่ปรึกษาโครงการ
ดร.นิพนธ์ เอี่ยมสุภาชาติ	ผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ
นายพิพัฒน์ แก้วปลั่ง	ผู้ร่วมวิจัย
นางพจนา วีระโสภณ	ผู้ร่วมวิจัย
ดร.สงกรานต์ จิตรากร	ผู้ร่วมวิจัย
นายวิชา ธิติประเสริฐ	ผู้ร่วมวิจัย
นางชณิกา เอี่ยมสุภาชาติ	ผู้ร่วมวิจัย
นางอุไรวรรณ ติลกคุณานันท์	ผู้ร่วมวิจัย
นางศิริพร ไวยวุฒิ	การเงินและบัญชี

จัดทำโดย

สำนักส่งเสริมการใช้ประโยชน์
สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0 2579 7435
โทรสาร : 0 2579 7693
เว็บไซต์ : <http://www.arda.or.th>
พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม 2559

เอกสารนี้สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์ของประเทศไทยด้านความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร
ในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วเขียว และถั่วลิสง กับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”
ภายใต้งานวิจัยมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศโดยเร่งด่วน กลุ่มเรื่องอาหารและความมั่นคงด้านอาหารแห่งชาติ